

Javaslatok, kérdésfelvetések

a 2001. évi XXXVII. törvény a tankönyvpiac rendjéről módosítási javaslatához

a Magyarország 2012. évi költségvetését megalapozó egyes törvények módosításáról szóló T/4656. számú törvényjavaslat vitájához

a 4656/83 - kiegészítő bizottsági ajánlás Kulturális és sajtó bizottsági által javasolt 6/1-es pontjához

Az iskolai tankönyvellátás mind szakmailag, mind adminisztrációját tekintve egy jelentős problémakör a magyar iskolarendszerben. Hatékony működését nemcsak a fenti törvény szabályozza. Alapjaiban a *köznevelési törvény* határozza meg, így annak elfogadása előtt nem lehet a rendszer egy elemét felelősséggel módosítani.

Másrészt a tankönyvellátás több lényeges elemét a 23/2004. (VIII. 27.) OM rendelet a tankönyvvé nyilvánítás, a tankönyvtámogatás, valamint az iskolai tankönyvellátás rendjéről c. jogszabály határozza meg, így azok egységes koncepció alapján való előzetes szakmai egyeztetésekkel megalapozott átalakítása hozhatja meg az elvárt eredményeket, az átláthatóságot, a költséghatékonyt és hatékony munkaszervezést.

Az egész módosító indítványt kizárólag gazdasági szempontok vezérlik, nem látjuk a garanciát a pontosságra, az iskolára, a tanulóra szabottságra.

A módosító indítvány a korábban többször felvetett iskolai könyvtárakat közvetlenül érintő problémákra nem ad megoldást.

Legfontosabb javaslataink:

- Az iskolai tankönyvellátást egy köznevelési törvényen alapuló **egységes**, a tankönyvpiac minden vonatkozását egységben kezelő **koncepció** mentén szükséges megreformálni.
- Először az **ingyenes és tartós tankönyvi ellátás fogalmait**, rendjét kell átalakítani, mert jelen formájában nem hatékony, sok esetben felesleges munkaterhet ró többek között az iskolai könyvtárra, könyvtárosokra. E nélkül nem lehet a tankönyvellátás módját változtatni.
- A tankönyvellátás módjának átalakítása során figyelembe kell venni a köznevelési törvény tervezete szerinti **pedagógusoknak** biztosítandó tankönyvekről és a jelen törvényben biztosított iskolai könyvtári állományfejlesztési keret (**25%**) elköltési módjáról. (A 7.§ (4) szerint beszerzendő művek egy része nem rendelhető a tankönyvjegyzékről.)
- Az iskolai tankönyvfelelősi munka, a tanulók tankönyvsomagjainak kiállítása munka- és időigényes nem pedagógusi feladat. Így mindenképpen javasoljuk, hogy a minisztérium által meghatározott jutalékról a törvény egyértelműen mondja ki, hogy a **tankönyvfelelősi munka honorálására** kell fordítani.

A fentiek és annak alábbi részletesebb kifejtése alapján, kérjük a módosító indítvány átgondolását, elhalasztását.

Budapest, 2011. november 25.

Székely Klára
elnök

**Részletesebben kifejtett észrevételek, javaslatok
az egyes módosítani tervezett bekezdésekhez**

Kulturális és sajtó bizottság módosító javaslata	Észrevételeink
<p>4.§ (5) A tankönyvek országos megrendelése, beszerzése és az iskoláknak történő eljuttatásának megszervezése, valamint a tankönyvek vételárának iskoláktól való beszedése (a továbbiakban: tankönyvellátás) állami közérdekű feladat, melyet a magyar állam a Könyvtárellátó Kiemelten Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaságon (a továbbiakban: Könyvtárellátó) keresztül lát el. A Könyvtárellátó köteles biztosítani, hogy a tanuló legfeljebb a jegyzékben feltüntetett legmagasabb fogyasztói áron (továbbiakban: iskolai terjesztési áron) jusson hozzá a tankönyvhöz. Az iskola köteles biztosítani, hogy a tanuló az iskolai tankönyvellátás keretében jusson hozzá a tankönyvhöz, a jelen törvény 8/A.§-ában foglaltak szerint. Az iskolai terjesztési ár tartalmazza az általános forgalmi adó összegét is.</p>	
<p>8.§ (12) Az iskolai tankönyvrendelést az iskola – jogszabályban meghatározottak szerint, elektronikus formában – megküldi a közoktatás információs rendszerének és a Könyvtárellátónak. A Könyvtárellátó a közoktatás információs rendszere adatai alapján a tankönyvrendeléseket összesíti, majd gondoskodik a tankönyvellátásról. A tankönyvellátás megszervezése során úgy köteles eljárni, hogy azzal a tankönyvellátás országos szinten leggazdaságosabb megvalósítását biztosítsa.</p>	<p>Ha a KIR-ben már szolgáltatva az adatot az iskola, és kizárólag a KELLÓ-val szerződhet, akkor miért kell külön a KELLÓ-nak is megküldeni a tankönyvrendelést? A KELLÓ vegye át az adatokat a KIR-ből.</p>
<p>8.§ (13) A tankönyvellátás feladatainak végrehajtásában – a Könyvtárellátóval kötött megállapodás alapján – közreműködhet más tankönyvkiadó és tankönyvforgalmazó, vagy egyéb teljesítési segéd. Iskola a tankönyvellátás tárgyában szerződéses viszonyban (a továbbiakban: tankönyvellátási szerződés) csak a Könyvtárellátóval állhat. A tankönyvellátási szerződést minden év február utolsó munkanapjáig kell megkötöni, illetve szükség szerint módosítani. Jogszabály határozza meg, hogy a Könyvtárellátó milyen módon köteles részt venni a tankönyvellátás feladatainak a végrehajtásában, a tankönyvkölcsönzés megszervezésében.</p>	<p>Ki lehet segéd? Választhat az iskola? Vagy a KELLÓ dönti el, hogy mely cég lehet a teljesítési segéd az adott iskolában?</p> <p>Melyik külön jogszabályról van szó? Annak mi a koncepciója?</p> <p>Különösen a tankönyvkölcsönzéssel kapcsolatban vannak aggályaink. Hogyan képzelik ennek országos szintű megszervezését, lebonyolítását? Ki fogja a tanév végén a még használható tankönyveket visszaszedni, azt hol fogják raktározni és majd újra elosztani? Kinek lesz ez a feladata? Ez csak a tartós tankönyvekre vonatkozik vagy az összes, ingyenes tankönyvi ellátásban megkapott tankönyvre, munkafüzetre, segédletre? Teljesen más a helyzet középiskolákban, ahol az érettségi tárgyakból akár 4 vagy 6 évig is szüksége van az adott tankönyvre. Általános iskolában a tankönyvek jó része munkatankönyv, ezért jelenleg alkalmatlan az újbóli felhasználásra - tartalmi és fizikai szempontból is (szétesés)</p>
<p>8/A. § (1) Az iskolai tankönyvellátás megszervezése és lebonyolítása, amely a Könyvtárellátó által beszerzett és az iskolákhoz leszállított tankönyveknek a tanulók és az iskolai könyvtár részére történő átadását, a sérült, elveszett, hibás tankönyvek pótlása és a visszáru kezelés iskolán belüli feladatainak ellátását, illetve az ehhez kapcsolódó adminisztratív és elszámolási feladatok elvégzését jelenti, az iskola feladata és felelőssége. Az iskolai tankönyvellátás keretében kell biztosítani, hogy az iskolában alkalmazott tankönyvek az egész tanítási év során a z iskola tanulói részére megvásárolhatók legyenek. Az iskolai tankönyvellátás vagy annak egy része lebonyolítható az iskolában, illetve indokolt esetben az iskolán kívül. A hibás teljesítésért – a tankönyvek darabszám szerint történő átadását kivéve – a Könyvtárellátó felel.</p>	<p>Milyen tankönyveket szállítanak le és adnak át az iskolai könyvtárnak? A tankönyvrendelés osztályonként és tanulónként történik, az iskolai könyvtár nem rendel, az iskolai könyvtár csak közreműködik a tankönyvi ellátásban, oly módon, hogy az ingyen tankönyvre jogosultaknak lehetősége van a könyvtárból kölcsönözni a tankönyvet, ha ezt a tankönyvrendelés leadása előtt írásban jelezte a szülő. Amit viszont az iskolai könyvtár rendel az a 7.§(4)-ben biztosított 25%-ból vásárolt dokumentum, ami viszont nem feltétlenül tankönyv.</p> <p>Ki fogja szétesztani osztályonként és tanulónként az egyéni tankönyvcsomagokat?</p>

<p>8/A. § (2) Az iskolai tankönyvellátás feladatainak végrehajtására – ha arról vagy egy részének elvégzéséről az iskola neki fel nem róható okból nem képes saját maga gondoskodni – a Könyvtár ellátó és az iskola a tankönyvellátási szerződés keretében megállapodik. Az iskolai tankönyvellátás zavartalan megszervezéséért akkor is az iskola felel, ha a feladatokat vagy azok egy részét a Könyvtárellátó látja el.</p>	<p>Mit jelent, hogy az iskola nem képes? Mikor nem képes? Ki dönti el, hogy képes-e?</p>
<p>8/A. § (4) Az iskola a Könyvtárellátótól átvett tankönyveket a Könyvtárellátó nevében értékesíti, a beszedett vételárral elszámol a Könyvtárellátóval. A Könyvtárellátó az iskola által beszedett vételárából az iskola részére a Könyvtárellátó javaslata alapján az oktatásügyért felelős miniszter által megállapított mértékű jutalékot az iskolai tankönyvellátás megszervezése és lebonyolítása jogcímén visszatéríti, amely az iskolai tankönyvellátás vagy az iskola működésének egyéb költségeire fordítandó.</p>	<p>A tankönyvellátás szó nem szerencsés, mert érthető úgy is, hogy további tankönyvekre költheti. Miközben itt a tankönyvfelelős – e módosító javaslat szerint – megnövekedett munkaterhek tiszteletdíjára, a tankönyvfelelősi munka ellátására kell, hogy fordítódjon. A legnagyobb probléma, hogy működésének egyéb költségeire is fordíthatja. A forráshiányos időben és helyzetben kénytelen lesz az iskola vagy a fenntartója a működésre fordítani (világítás, víz, fűtés...).</p>
<p>8/C. § (1) Ha az iskola a tankönyvek megvásárlásához pénzben támogatást biztosít a tanuló részére, az erről szóló értesítést megküldi a tanulónak, kiskorú tanuló esetén a szülőnek és a Könyvtárellátónak. Az iskola által nyújtott támogatással megvásárolt tankönyv – jogszabály eltérő rendelkezése hiányában – a tanuló tulajdonába kerül (2) A tankönyvtámogatás összegét az iskola a Könyvtárellátónak utalja át.”</p>	<p>A jelenlegi szabályozás szerint az ingyenes tankönyvi ellátást elsősorban tankönyvek kölcsönzésével kell megoldani. A fenti javaslat tovább növeli a pazarlást.</p>

A jelenlegi jogszabályi szöveg,

melynek megőrzését különösen fontosnak tartjuk, de a módosító indítvány szerinti helyzetben nem látjuk megvalósulásának módját:

7.§ (4) Az iskola részére tankönyvtámogatás céljára jutó teljes összegnek legalább **huszonöt százalékát** tankönyv, illetve az iskolában alkalmazott ajánlott és kötelező olvasmányok, elektronikus adathordozón rögzített tananyag, kis példányszámú tankönyv vásárlására kell fordítani. A megvásárolt könyv, tankönyv, elektronikus adathordozón rögzített tananyag az iskola tulajdonába, az **iskolai könyvtár**, könyvtárszoba **állományába** kerül.

Ez a rendelkezés különösen fontos a tankönyvellátásra fordított **pénzek hatékony és az iskolai munkában többszörösen hasznosuló elköltése** során. Ez biztosítja, hogy a pedagógusok, tanulók számára olyan tankönyvek, olvasmányok, segédletek is rendelkezésre álljanak, melyek használata csak időszakos, így nem szükséges, hogy minden tanuló tulajdona legyen, minden tanuló az egész tanévben otthon tartsa. Másrészt az időszakos használat miatt kevésbé is használnának el, hosszú éveikig valóban használhatóak.

Például: szövegyűjtemények, példatárak, érettségire felkészítő anyagok, kötelező és ajánlott szépirodalmi olvasmányok, ajánlott ismeretterjesztő kézikönyvek, olvasmányok, oktatócsomagok, szótárak, olyan tankönyvek, melyek nem önálló tantárgyakhoz kapcsolódnak: helyismeret, könyvtárhasználat ...

Ezek biztosítják azt, hogy a pedagógusnak lehetősége legyen a tanórai és a tanórán kívüli tevékenységek során a tanulói sajátosságokat figyelembe venni. Ezek segítségével széles körben állnak a pedagógusok és a tanulók rendelkezésére a tanuláshoz, tanításhoz eszközök. Mindez pedig különösen költséghatékony, mert egy tanulócsoporthoz elegendő megvásárolni az egész iskolának, melyek pedig garantáltabban használhatóak éveig, hiszen elsősorban tanórán, érettségien vagy rövidebb távú kölcsönzés során veszik igénybe a tanulók.

Ezek a tankönyvek, könyvek, tananyagok viszont nem mind szerepelnek a tankönyvjegyzéken, így KIR-en keresztül való **megrendelésük** nem lehetséges. Így lehetőséget kell biztosítani szabályos, az iskolai könyvtár gyűjtőköri szabályzatának és a helyi igényeknek megfelelő elköltésére.